

Zondag 18 mei 2025
vijfde van Pasen: Cantate

Lezing uit het eerste testament: Jesaja 12

*Acclamatie: 'Alles wat adem heeft, love de Heer' –
lied 150b, eenmaal orgel, eenmaal allen*

Evangelielezing: Johannes 4,1-26

*Lied: 'Bij de Jacobsbron' – **lied 188**
coupletten solo, refrein allen*

Overweging

Twee mensen die elkaar ontmoeten.
Twee mensen voor wie dat ongewoon is. In een situatie die ongewoon is.
Een ontmoeting die iets doet. Die iets teweeg brengt.
Dat ze met elkaar in gesprek raken, Jezus en de vrouw bij de bron, is zacht gezegd merkwaardig. Hij van het ene volk. Zij van het andere.
Verwante volken in voortdurend conflict met elkaar. Zoals we dat sinds toen nog steeds kennen. De spanningen in de regio waar het verhaal speelt hebben sinds 7 oktober 2023 een dieptepunt bereikt. Er gebeuren daar vlakbij die Jakobsbron zulke erge dingen dat we ons er nauwelijks een voorstelling van kunnen maken. Over vier weken, op 16 juni, zal Alke Liebich ons in de Eshof vertellen over het dagelijkse leven in Oost-Jeruzalem. Drie maanden heeft ze er gewoond. Heeft ze daar schrijnende en diep verdrietige dingen meegemaakt.
En ook soms zo'n ontmoeting. Zoals hier bij de bron van Jakob.

Er gebeurt van alles in deze ontmoeting. Het gesprek is serieus. En tegelijk speels. Het is afwachtend en tegelijk openhartig. Een van de belangrijkste dingen in dit gesprek is, dat hier wordt geluisterd – door beide gesprekspartners. Ze luisteren naar elkaar. En reageren op elkaar. Het is het soort gesprek waarin je verbondenheid met de ander voelt. Hoeveel je ook van elkaar verschilt en hoe verschillend je ook over dingen kunt denken.

Want het gaat er in een gesprek niet om dat je het eens bent of eens wordt. Of dat je het probleem van de ander moet oplossen. Of antwoord op vragen van de ander moet weten. In een ontmoeting gaat het om luisteren. En om openheid zonder oordeel.
Dat laat Johannes allemaal in dit gesprek meeklinken.

Over ontmoetingen ging het enkele weken geleden hier in de Eshof. We kwamen bij elkaar met een aantal contactpersonen. Het was een bijeenkomst onder leiding van Leslie, onze stagiaire. Ze moest voor de theologieopleiding een waarderend onderzoek doen: met mensen praten over wat er goed gaat.

Ze nodigde uit om te vertellen over wat inspireert. Wat maakt je blij als je je werk doet als contactpersoon?

Er kwam veel naar boven. Dat je iets kunt betekenen voor een ander. Dat het fijn is er voor een ander te zijn. Dat het vaak van twee kanten komt en je je ook zelf gezien voelt. Dat er waardering is.

En welke waarden zijn daarin van belang? vroeg Leslie. We kwamen op heel wat waarden. Aandacht was er een van. Behulpzaamheid. Zichtbaarheid van de kerk, op een positieve manier. Verbinding scheppen in een individualistische wereld. Zorgzaamheid. Wederkerigheid.

Toen kwam er nog een vraag van Leslie. De moeilijkste had ze voor het laatst bewaard: hoe kunnen we dit vermeerderen? Hoe kunnen we laten groeien wat mooi is en blij maakt? Zonder dat we harder gaan lopen; zonder meer te moeten doen?

Dat is wel wat we vaak denken: dat iets pas beter wordt, wanneer je méér gaat doen. Wanneer je er harder voor loopt. Voor niks gaat de zon op. Wil je iets bereiken in dit leven, dan zul je aan de slag moeten.

Maar wanneer je God zoekt, zegt Theresa van Avila, is het anders. Ze was non en mystica en leefde in de 16de eeuw. "Het in contact zijn met God lijkt op het drinken uit een waterbekken," zei ze. "Er zijn mensen die hun waterbekken vol krijgen door een heel stelsel van buizen en waterleidingen. Dat zijn alle moeiten die ze er zelf voor doen: gebeden, bijbel lezen, kerkgang, goede werken. Er zijn ook mensen die hun

waterbekken aanleggen op de plek van de bron. En daar springt het water vanzelf in omhoog.”

Wij dachten er nog eens diep over na. Hoe kunnen we vermeerderen wat goed is en waar we blij van worden? Hoe kunnen we dat wat glimt en glinstert, dat waarin God aanwezig is, laten groeien? Hoe vinden we die bron die bruist, juist zonder inspanning en zwoegen? Ieder van ons heeft genoeg te doen. De vraag om te bedenken hoe we het fijne van het werk als contactpersoon kunnen vergroten zonder er nog meer aandacht en tijd in te hoeven steken, heeft dus wel zin.

We bedachten iets wat eigenlijk voor de hand ligt.

We kunnen het benoemen, zeiden we. In de gebeden. En het zo delen met anderen. Het benoemen. Zou dat de bron niet laten borrelen? Het betekent: je staat erbij stil. Je schenkt er aandacht aan. Je maakt je er bewust van. En je dankt ervoor. Voor iets wat misschien alledaags en simpel lijkt: een heel gewoon gesprek. Een contact bij de voordeur. Een ontmoeting op straat of bij de supermarkt.

Het ligt voor de hand – maar hoort het niet bij de mooiste dingen die je kunt doen, als mens? Niet voor niets spreken we van aandacht *schenken* – aandacht is een geschenk. En dat waaraan je aandacht schenkt, dat wordt groter.

We kunnen enorme dorst hebben naar contact. Naar een vriendelijk woord. Naar warmte. Jezus heeft dorst. Misschien wel juist op die plek: in vijandig gebied. Bij een bron die al eeuwenlang de dorst van mensen lest – maar lest die ook zijn dorst? Wat moet er in deze wereld veel dorst zijn... Een ontmoeting kan veel doen. Een ontmoeting waarin oordelen worden opgeschort. Waarin je elkaar ziet.

Ook de vrouw dorst naar werkelijk contact. Vijf mannen heeft ze gehad en met degene met wie ze nu samen is, heeft ze geen echte verbintenis. Je zou het zo kunnen zien: die vijf mannen, ze staan voor de vijf boeken van de Torah. Dat zijn in Samaria de heilige boeken die ertoe doen. Maar in die boeken vindt ze het niet – het contact, de vervulling van haar verlangen. En ook buiten die vijf boeken om vindt ze het niet.

Want het ligt dichterbij. Je hoeft er niet voor te studeren. Je hoeft er niet ver voor te zoeken. Het ligt voor de hand. In de vriendelijkheid van het menselijk contact. In behulpzaamheid voor iemand die dorst heeft.

Ik moet aan iets denken wat Alke Liebich schreef in een van haar verslagen uit Jeruzalem. Hoe een Israëliische militair tijdens de Ramadan op wacht stond op een begraafplaats. Hoe een Palestijn hem gebaarde dat hij opzij moest stappen, hij stond precies op een graf. Hoe de Israëliër knikte en een stap opzij deed. Hoe de Palestijn ‘dankjewel’ zei, in het Hebreeuws. Kleine gebaren. Ze tonen wederzijds respect. In een situatie waarin dat niet vanzelf spreekt.

Langs deze eenvoudige weg kun je zélf bron worden.

Dit is een weg die niet van je vraagt dat je nog meer doet dan je al doet.

Je gaat door op de manier zoals je altijd al bezig was. Met volle aandacht. Met interesse. Zodat je ziet wat er gebeurt in de ontmoeting.

Dit is waar het om gaat in het Johannesevangelie. Het evangelie waarin water altijd iets te maken heeft met nieuw leven. Wie honger heeft, wordt tot brood. Wie leeg is, zal anderen vervullen. Wie dorst heeft, wordt zelf tot bron van levend water.

Muziek: Georg Muffat, Toccata Sexta – Grave